

POSTANOWIENIE

Dnia 26 września 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z powództwa Okręgowego Inspektoratu Pracy w O.
przeciwko T. K.
o odszkodowanie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 26
września 2023 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego w Opolu
z dnia 10 marca 2022 r., sygn. akt V Pa 95/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. nie obciąża skarżącego kosztami postępowania kasacyjnego strony powodowej.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Opolu wyrokiem z 10 marca 2022 r. oddalił apelację pozwanego T. K. od wyroku Sądu Rejonowego w Opolu z 4 listopada 2021 r., który zasądził od pozwanego na rzecz powoda Okręgowego Inspektoratu Pracy w O. 19.940,70 zł z odsetkami tytułem odszkodowania za niezasadne rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania pozwany wskazał na podstawę przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. W uzasadnieniu wniosku podano, że „Przyjęcie do rozpoznania niniejszej skargi kasacyjnej uzasadnia naruszenie prawa materialnego jak i postępowania, pozostającym w związku z wynikiem sprawy, którego przejawy podniesiono w zarzutach. W szczególności

wymaga rozstrzygnięcia kwestia pojęcia pracodawcy dla inspektorów pracy realizujących swoje zatrudnienie w okręgowych inspektoratach, ale co do których mianowanie i odwołanie zgodnie z art. 41 ustawy o Państwowej Inspekcji Pracy jest zastrzeżone dla Głównego Inspektora Pracy. Zdaniem strony wnoszącej niniejszą skargę istnieje ewidentna rozbieżność w poglądach dotyczących, kto nosi przymiot pracodawcy co do osób prowadzących czynności kontrolne tj. inspektorów pracy. Wyjaśnienia wymaga również czy nadal aktualne jest stanowisko zawarte w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 24 listopada 1992 r., I PZP 59/92, w której stwierdzono, że Główny Inspektorat Pracy i Okręgowy Inspektorat Pracy są zakładami pracy w rozumieniu art. 3 k.p. zważywszy, że brzmienie przepisu art. 3 k.p. uległo zmianie w wyniku nowelizacji kodeksu pracy z 2 czerwca 1996, Dz.U. 1996 Nr 24, poz. 110. Termin zakład pracy zastąpiono terminem pracodawca. Rozstrzygnięcia wymaga również, czy złożenie oświadczenia woli o rozwiązaniu umowy o pracę, którego adresatem jest Główny Inspektor Pracy, uprawnia do występowania w sprawie po stronie pracodawcy Okręgowy Inspektorat Pracy, który nie był adresatem oświadczenia, ani nie został wezwany do udziału w sprawie w trybie art. 196 § 1 k.p.c. Sądy obu instancji nie odniosły się mając na uwadze stan faktyczny sprawy do kwestii kryteriów oceny działania PIP jako pracodawcy w kontekście art. 1 ustawy o Państwowej Inspekcji Pracy obligującego ten organ do sprawowania nadzoru i kontroli przestrzegania prawa pracy, w szczególności przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, a także przepisów dotyczących legalności zatrudnienia i innej pracy zarobkowej. Biorąc pod uwagę niniejsze rozważania, należy uznać, iż przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest uzasadnione”.

Powód wniósł o nieprzyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przedstawia zasadnej podstawy przedsądu i dlatego nie został uwzględniony.

Zasadniczy mankament wynika z błędnego założenia zawartego we wniosku, że na etapie przedsądu ocenie podlegają zarzuty podstaw kasacyjnych (art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c., „*Przyjęcie do rozpoznania niniejszej skargi kasacyjnej uzasadnia naruszenie prawa materialnego jak i postępowania, pozostającym w związku z wynikiem sprawy, którego przejawy podniesiono w zarzutach*”). Rzecz w tym, iż podstawy kasacyjne stanowią odrębną część skargi kasacyjnej i podlegają rozpoznaniu dopiero po przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania. Oznacza to, że nie zastępują ani nie uzupełniają podstawy przedsądu (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Odnosi się to również do szczególnej podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., która jako jedyna podstawa przedsądu ma na uwadze indywidualny interes strony w przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania. Skarżący we wniosku powinien zatem samodzielnie (odrębnie od zarzutów podstaw kasacyjnych – art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.) wskazać i wykazać naruszenie prawa, które bez wątpliwości prowadzi do stwierdzenia, że zaskarżone rozstrzygnięcie jest oczywiście wadliwe. Brak jest tego we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Wynika to z tej przyczyny, że argumentacja wniosku ogranicza się tylko do ogólnej kwestii „pojęcia pracodawcy dla inspektorów pracy realizujących swoje zatrudnienie w okręgowych inspektoratach, ale co do których mianowanie i odwołanie zgodnie z art. 41 ustawy o Państwowej Inspekcji Pracy jest zastrzeżone dla Głównego Inspektora Pracy”. Tymczasem w tej sprawie odpowiedź na pytanie kto był pracodawcą pozwanego jest konkretna a nie ogólna, zwłaszcza wobec zgodnych w tym zakresie wyroków Sądu Rejonowego i Sądu Okręgowego. Chodzi o to, że skargę kasacyjną wnosi się od prawomocnego wyroku Sądu drugiej instancji (art. 398¹ § 1 k.p.c.), dlatego skarżący odwołując się we wniosku do podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. powinien w sposób oczywisty podważyć materialne rozstrzygnięcie Sądu pracy, przyjmujące, że pracodawcą powoda był Okręgowy Inspektorat pracy w O. a nie Główny Inspektorat Pracy w Warszawie. Wniosek poprzestaje jednak na kwestii ogólnej, czyli tylko na potrzebie odpowiedzi na pytanie kto jest pracodawcą inspektora pracy, w sytuacji, gdy kwestia ta została przesądzona w orzeczeniu Sądu. Innymi słowy brak jest we wniosku zarzutów adekwatnych dla podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Natomiast kwestia ogólna, czyli dotycząca wykładni, nie składa się na podstawę przesądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., gdyż

przedmiotem zainteresowania tej podstawy przysądu jest zastosowanie prawa w danej (konkretnej) sprawie, a nie ogólne rozważania dotyczące wykładni prawa. Trafnie zwrócono na to uwagę w odpowiedzi na skargę kasacyjną wskazując, że zgłoszony problem wykładni nie istnieje, gdyż w systemie prawa pracy pracodawcą nie zawsze jest ten podmiot lub osoba, która mianuje pracownika, co odnosi się również do inspektorów pracy, których pracodawcą jest Okręgowy Inspektorat Pracy (art. 41 ustawy z 13 kwietnia 2007 r. o Państwowej Inspekcji Pracy). W ramach podstawy przysądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zasadniczo nie rozwiązuje się zgłoszonych problemów wykładni (bo to jest domena podstawy przysądu z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., do której wniosek nie odwołuje się, natomiast w przypadku podstawy przysądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zasadność skargi kasacyjnej ma być oczywista, zatem już na pierwsze spojrzenie nie budzi wątpliwości), czyli ponownej wykładni uchwały SN z 24 listopada 1992 r., I PZP 59/92. Zastąpienie „zakładu pracy” pojęciem „pracodawcy” w art. 3 k.p., nie dezaktualizuje wykładni przyjętej w tej uchwale. Inne było podłoże uzasadnienia tego pytania (kwestia uprawnień zakładowych organizacji związków zawodowych), a nie kwestia podmiotowa dotycząca pracodawcy w tej sprawie. W obecnej ustawie o Państwowej Inspekcji Pracy z 2007 r. istnieje wyraźne wyodrębnienie jednostek organizacyjnych. Jednostkami organizacyjnymi Państwowej Inspekcji Pracy są: Główny Inspektorat Pracy, okręgowe inspektoraty pracy oraz Ośrodek Szkolenia Państwowej Inspekcji Pracy [...] we W., zwany dalej "Ośrodkiem" (art. 3 ust. 1). Obecna treść jest podobna do poprzedniej, ujętej w art. 3 ust. 1 ustawy z 1981 r. (Państwową Inspekcję Pracy tworzy: Główny Inspektorat Pracy i okręgowe inspektoraty pracy oraz działający w ramach terytorialnej właściwości okręgowych inspektoratów pracy - inspektorzy pracy). Jednostki te są pracodawcami w rozumieniu przepisów prawa pracy. W sprawie wiąże rozstrzygnięcie, że pozwany był pracownikiem Państwowej Inspekcji Pracy w Okręgowym Inspektoracie Pracy w O. (art. 38 ustawy o PIP w zw. z art. 3 k.p.). To, że pozwany był mianowany przez Głównego Inspektora Pracy nie uzasadnia twierdzenia, że pracodawcą pozwanego był Główny Inspektorat Pracy, gdyż jednostką organizacyjną która zatrudniała pracowników był Okręgowy Inspektorat Pracy w O. (art. 3 ustawy o PIP w zw. z art. 3 k.p.).

Traci również na znaczeniu odwołanie się we wniosku do art. 196 § 1 k.p.c., gdyż od początku powodem w sprawie był Okręgowy Inspektor Pracy, stąd przepis ten nie miał zastosowania.

Zbyt ogólna jest też ostatnia część uzasadnienia wniosku, zarzucająca, iż „Sądy obu instancji nie odniosły się mając na uwadze stan faktyczny sprawy do kwestii kryteriów oceny działania PIP jako pracodawcy w kontekście art. 1 ustawy o Państwowej Inspekcji Pracy obligującego ten organ do sprawowania nadzoru i kontroli przestrzegania prawa pracy, w szczególności przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, a także przepisów dotyczących legalności zatrudnienia i innej pracy zarobkowej”, albowiem Sąd Najwyższy na etapie przedsądu nie rozpoznaje sprawy jako kolejna (trzecia) powszechna instancja, lecz tylko ocenia zasadność podstawy przedsądu. W tym przypadku – jak wskazano – zarzuty podstaw kasacyjnych nie podlegają rozpoznaniu na etapie przedsądu, natomiast w samej podstawie przedsądu brak jest zarzutów i argumentów, które uzasadniałyby samodzielną ocenę i stwierdzenie, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Powyższe uzasadnia stwierdzenie, że skarżący nie przedstawił zasadnej podstawy przedsądu w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., dlatego odmówiono przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c. zważając na wynik sprawy i dotychczasowe obciążenie skarżącego kosztami w sprawie.

[SOP]

[ał]